

Лопуга О. І.

кандидат філософських наук, доцент,
кафедра культурології,
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова

МОРАЛЬ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ АСПЕКТ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

За Гегелем мораль і моральність це дві категорії, які мають різні функції. Мораль – це духовна перевага, яка закладена в слові «дух», в душі людини, в особистісному переконанні і належить до сфери індивідуального. Моральність – це дії людини, її особистий спосіб життя, який спрямований на підпорядкування інтересам держави, це відносини людини і суспільства і моральність належить до суспільної сфери. Мораль виступає як квінтесенція духовності, вона створює орієнтир людяності для підростаючого покоління. Мораль регулює поведінку людей, а також суспільства в цілому, а моральні цінності виступають центром духовного світу людини, суспільства і впливають на політичні, правові, релігійні, етичні погляди, позиції. В критичних, екстремальних ситуаціях мораль залишається єдиною опорою людини.

На сьогодні проблема духовної культури молоді прямо пов'язана з проблемами її моралі. Відштовхуючись від загальнофілософського її розуміння, ми можемо визначити мораль молоді як цінності і норми, що регулюють її поведінку на основі дихотомій добра і зла, справедливості і несправедливості добродійності та пороку. Саме відсутність моральних орієнтирів, знецінювання загальнолюдських гуманістичних ідеалів та моральних цінностей і загальної культури приводять до розвитку у молодіжному середовищі соціальних пороків.

У процесі формування духовної культури у свідомості молоді людини відбувається переосмислення цінності людського буття, результатом якого стає визнання самоцінності людини та духовно-морального смислу її життя як основа гуманоцентричної трансформації всього суспільства.

На всіх етапах освітньо-виховного процесу щодо формування духовної культури молоді має бути дотриманий основний принцип соціальної обумовленості індивідуальних духовних цінностей, тобто постійно має бути очевидним для молодої людини глибинний зв'язок її індивідуальної системи цінностей із загальнолюдськими духовними символами і змістами. Важливим аспектом також є інтеграція пізнавального й ціннісного компонентів у процесі духовного виховання, інтеграція когнітивної діяльності й духовно-моральних орієнтацій свідомості, що забезпечує єдність навчання та виховання і формує єдиний процес духовно орієнтованої соціалізації особистості.

Загалом слід сказати, що проблема людини, її духовного світу органічно пов'язана з розкриттям творчої природи людини через її духовність, що надає людському життю сенс. За В. Франклом, загалом універсальні людські цінності ґрунтуються на трьох складових людського буття, в основі якого лежать духовність, свобода та відповідальність. Загалом духовні цінності розглядаються як основа поєднання у культурі загальнолюдських та національних цінностей [1, с. 12]. Взаємодія культур на духовному рівні має розглядатися як основний механізм збереження людини та людства у сучасну епоху, що може розглядатися як змістовний фундамент духовної культури ХХІ століття.

Список використаної літератури

1. Долженко В. О. Виховання духовних цінностей у студентської молоді в полікультурному просторі: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / В. О. Долженко; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. Луганськ, 2006. 20 с.